

waterschap
**vallei en
veluwe**

2018

Beleidsbegroting

Meer waarde als watermerk

Beleidsbegroting 2018
(Inclusief meerjarenraming 2019 t/m 2022)

Inhoud

Inleiding	5
1.1 Kaders	7
1.2 Leeswijzer	7
Programmabegroting	9
2.1 Veiligheid	9
2.2 Watersysteem landelijk en stedelijk gebied	12
2.3 Waterketen	16
2.4 Besturen en belastingen	19
Begroting en meerjarenraming per kostendrager	23
3.1 Begroting per kostendrager	23
3.2 Meerjarenraming per kostendrager	24
3.3 Belastingeenheden, -tarieven en lastendrukprofielen	26
3.4 Schuldpositie	27
3.5 Bestuursakkoord water	27
3.6 Kwijtschelding en oninbaar	27
Besluit ter vaststelling en goedkeuring	29
Bijlagen: verplichte paragrafen	31
Weerstandsvermogen	31
Risicoparagraaf	32
Financiering	34
EMU-saldo	36
Verbonden partijen	37
Kostentoerekening	39
Bedrijfsvoering	39

Inleiding

De visie en keuze in de voorjaarsnota

In de voorjaarsnota (VJN) is gekozen voor het scenario met twee belangrijke focuspunten. Ten eerste circulaire economie waarin we als waterschap er voor gaan zorgen dat in al ons werk de herbruikbaarheid van materialen en grondstoffen wordt gemaximaliseerd en waardevernietiging wordt geminimaliseerd. Kort samengevat willen we van 'circulair doen' naar 'circulair zijn'.

De tweede focus is verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving. Negatieve gevolgen van klimaatverandering willen we waar mogelijk voorkomen dan wel maximaal bestrijden. Tevens zijn we van mening dat water een belangrijke waardevermeerdering is in economische, ecologische en belevingswaarde van onze omgeving. We vatten dit samen als kwaliteit van de leefomgeving waarin gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. Wij zullen onze taakinvoering samen met anderen hier maximaal op richten.

Met deze focus leveren we nog meer dan nu een bijdrage aan de transitie naar een duurzame maatschappij. We weten dat deze ambitie de tijdshorizon van onze planperiode en die van deze begroting overstijgen. Om deze ambitie te realiseren is in de VJN onderkend dat energietransitie en digitalisering een belangrijk inhoudelijke en procesmatige bijdrage aan onze ambitie kunnen leveren. In deze begroting wordt daarom per programma aangegeven welke stappen we maken.

Het regeerakkoord

Tijdens het schrijven van deze begroting kwam het regeerakkoord tot stand. Een eerste analyse en vergelijking levert op dat de VJN en deze begroting heel goed aansluiten bij de investeringsagenda van de drie koepelorganisaties (IPO, VNG, UvW) en het regeerakkoord. Klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie zijn de drie centrale thema's in de investeringsagenda. In het nieuwe regeerakkoord komen deze thema's in belangrijke mate terug. We hebben daarmee een inhoudelijk actuele begroting gericht op de toekomst.

Hoe geven we invulling aan de ambitie in 2018

De weg om onze ambities te realiseren, ontwikkelen we stapsgewijs, daarbij permanent inspeland op maatschappelijke ontwikkelingen en kansen. Er is geen blauwdruk, als houvast hebben we een routekaart voor 2018 gemaakt met ab-momenten.

Thema VJN	Onderwerp	1° kw	2° kw	3° kw	4° kw
Leefomgeving	Doelen overig water; streefbeelden en kwaliteitsbeelden				
	Informatie moment ontwikkelingen Energie en circulariteit in het watersysteem				
	Inventarisatie meervoudig gebruik en waarden (zoals recreatie, verkeer, wonen, landschap en energiewinning) keringen				
	Kracht van Water				
	Stand van zaken bodem				
Circulair/energie	Circulaire stromen Waterschap Vallei en Veluwe: Grondstof-, energie- en waterstromen van het waterschap in beeld (Parallel hieraan wordt een bestuurlijke klankbord ingesteld voor het jaar 2018)				
	Beleid op energietransitie met voorstel zonnepanelen				
	Circulaire dijken (ontwerp en beheer)				

We realiseren op onderdelen de ambitie zelf en op andere onderdelen samen met partners. Hierbij liggen accent verschillen tussen mogelijkheden in de circulaire economie en de kwaliteit van de leefomgeving. Bij dit alles hebben en houden we onze wettelijk kerntaken en de lopende programma's voor ogen. Bij nieuw te maken keuzes gaat het zeker niet altijd om extra middelen maar vaak om het ombuigen van bestaande middelen. Dit is geen bezuiniging maar wel op een kritische manier kijken naar gemaakte en nog te maken keuzes. Belangrijk hierbij is dat onze organisatie veerkracht ontwikkelt die de realisatie van de doelen en ambities mogelijk maakt. Met Koers 2021 en met Samen Werkt en Talent Werkt werken we aan een organisatie met medewerkers die de bureaucratische legitimatie als overheid borgt en dagelijks werkt aan het op orde houden van onze zuiveringen, gemalen, dijken en waterwegen. Tegelijk werken we samen met partners in projecten en programma's om de nieuwe doelen te realiseren. Bijzondere aandacht krijgen de tijdelijke veranderprogramma's zoals de implementatie van de omgevingswet, digitalisering en waterinformatie en mobiliteit van medewerkers (in-, door- en uitstroom). Dit vergt een investering in zowel kwaliteit als kwantiteit van de organisatie.

Programmering voorjaarsnota thema's in lopende programma's

Kwaliteit van de leefomgeving

Binnen het watersysteem sluiten we aan bij de kansrijke initiatieven in het landelijk en stedelijk gebied. Speerpunt in het programma Stedelijk vormt de uitwerking en implementatie van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Samen met gemeenten starten we zo snel mogelijk met het uitvoeren van stresstesten en het samen oplossen van prioritaire knelpunten. In het landelijk gebied ligt het accent op de bodem in samenhang met onze doelen voor waterkwaliteitsverbetering en beperken van overlast en tekort van water. Hiervoor zijn de zogenaamde waterpotentiebudgetten structureel verhoogd met totaal € 0,25 miljoen per jaar. In het ontwikkelen en beheren van onze waterkeringen zetten we de uitwerking van het Deltaprogramma Waterveiligheid met kracht door en verbinden we ons met andere opgaven en wensen van partners en bewoners. Vanuit waterketen zorgen we voor 'water' dat de doelen in de leefomgeving ondersteunt.

Circulaire economie

De circulaire economie vraagt een verandering van het wezen van het waterschap als het gaat om de bedrijfsvoering en het ontwerpen van onze installaties, modulair bouwen met de investering in de waterfabriek te Wilp (€ 9 miljoen) als voorbeeld hiervan. Binnen het programma Veiligheid wordt bij de Grebbedijk onderzoek gedaan naar mogelijkheden van een 'circulaire' dijk. Circulair worden we stapsgewijs. Dit vraagt in onze projectuitvoering en inrichting van het beheer en onderhoud aandacht.

Energietransitie

Voor de energietransitie zetten we in op de primaire bronnen (zon, wind en water). Voor deze transitie is € 20 miljoen geprogrammeerd in de komende planperiode. Op korte termijn zetten we in op zonnepanelen op eigen terrein. Tegelijkertijd willen we 'launching customer' blijven voor energietransitie op het gebied van water en wind. In onze financiële programmering maken we hier ruimte voor.

Digitalisering

Voor digitalisering maken we stappen op het onderwerp waterinformatie en de interne organisatie. Hiervoor is in de exploitatiebegroting € 0,5 miljoen per jaar gelabeld aan innovatieve en strategische projecten op ICT-gebied. Ook over dit onderwerp wordt het bestuur in 2018 geïnformeerd.

1.1 Kaders

Het algemeen bestuur heeft voor het opstellen van deze begroting de volgende kaders vastgesteld.

Algemene kaders

De algemene kaders voor de begroting zijn:

- De toekomstbeelden uit de Lange Termijn Visie (LTV) en de VJN zijn de strategische kaders.
- De doelen uit het Waterbeheerprogramma (WBP) vormen de basis van het werk.
- Het organisatie-ontwikkelingsprogramma 'Koers 2021' is het uitgangspunt voor het continu verbeteren en ontwikkelen van de organisatie.
- We streven naar een evenwicht tussen de prestatie en onze 'ranking' qua effectiviteit en efficiency om tot de best presterende waterschappen in Nederland te horen. Om dit te toetsen gebruiken we benchmarks en andere onderzoeksmethodes.

Financiële kaders

De financiële kaders voor deze begroting zijn:

- Schuldpositie¹ met een streefwaarde van 200% van onze belastingopbrengsten eind 2022 (exclusief zogenoemde terugverdienprojecten). Bij ruimte in de schuldpositie is het mogelijk om incidentele meevallers in te zetten voor de op dat moment gewenste keuze voor, ofwel verlagen schuld ofwel extra investeringen.
- Bestuursakkoord Water en de VJN voor de meerjarenkosten- en -belastingontwikkeling.
- CAO en CPB leidend voor loon-, prijs- en rentestijgingen.
- Een waterschapslastendruk die behoort tot de lagere van Nederland.
- De opgaven uit het WBP bepalen het investeringsprogramma. Daarbij is het plafond van de investeringen afgestemd op de schuldpositie.
- Aparte businesscases om te bepalen welke toekomstige innovatieve investeringen² wij gaan uitvoeren.

1.2 Leeswijzer

Met de VJN is een nieuwe lijn gestart voor de BBP producten. Deze lijn trekken we door in deze begroting: compacter, ingestoken op de begrotings- programma's (hoofdstuk 2) en met de nadruk op de thema's en afspraken uit de VJN.

In hoofdstuk 3 presenteren wij de begroting en meerjarenraming van de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer. Op basis van de kostenraming van deze taken berekenen wij de belastingtarieven en bijbehorende lastendruk voor 2018 en de jaren daarna. We verschaffen inzicht in de belastingopbrengsten en in hoeverre en in welke mate reserve inzet nodig is om de lastendrukontwikkeling te beheersen conform de uitgangspunten. Welk effect het investeringsniveau van de programma's op de schuldpositie heeft wordt zichtbaar in § 3.4.

Hoofdstuk 4 geeft weer wat door het algemeen bestuur wordt besloten.

In de bijlagen komen de onderwerpen: weerstandsvermogen, risico's, financiering, EMU-saldo, verbonden partijen en kostentoerekeningsystematiek aan de orde.

¹ Langlopende leningen + kasgeldleningen + rekeningcourantpositie - (financiële vaste activa + kortlopende activa - kort lopende schulden). Waarbij laatste 3 per saldo begrotingstechnisch nihil zijn.

² De zogenoemde 'terugverdienprojecten', rekening houdend met een terugverdientijd van maximaal 10 jaar, tenzij anders wordt besloten.

Programmabegroting

2.1 Veiligheid

Afgesproken in de voorjaarsnota

Wij beheren onze dijken in samenhang met de omgeving om andere functies en waarden te behouden of te versterken. Bij het op orde houden en brengen van onze waterkeringen verbinden wij waterveiligheid waar mogelijk met andere opgaven en wensen en werken daarvoor samen met inwoners en betrokken partners.

Dit gaan we doen

Waterkeringen op orde houden

Onderzoek ander beheer

De nieuwe veiligheidsnormen voor de dijken langs de grote rivieren en Randmeren, de primaire waterkeringen, bieden kansen het beheer anders uit te voeren. Wij gaan onderzoeken of beheer op basis van risico's kan leiden tot een gevarieerder en doelmatiger beheer van dijken en meer ruimte geeft voor andere functies en waarden van de dijk.

Omgevingskwaliteiten beter in beeld

Voor het op orde houden van de waterkeringen hebben wij een zorgplicht. Wij hebben deze plicht goed onder controle en we beheren onze dijken en kunstwerken systematisch en transparant. Bij het verder verbeteren houden wij meer rekening met de leefomgeving en andere functies op en aan de waterkeringen, zoals recreatie, verkeer, wonen, landschap, energiewinning, landbouw en natuur. Daarvoor gaan wij in 2018 met betrokken partners deze andere mogelijke functies op en aan de dijk inventariseren en waarderen. Vervolgens gaan wij samen integrale streefbeelden formuleren en afspreken hoe wij deze gaan realiseren.

Ontwikkelbeheer op dijken

Op de nieuwe of versterkte waterkeringen van Ruimte voor de Rivierprojecten en van de Eem- en Randmeerdijken gaan wij in 2018 door met het zogenoemde ontwikkelbeheer. Deze methode zorgt ervoor, dat de dijken snel een stevige grasbekleding hebben. Tevens is er ruimte voor een meer ecologisch beheer. Bij dit ontwikkelbeheer is een intensieve inspectie en monitoring noodzakelijk en afstemming met de calamiteitenorganisatie.

Elk jaar een veiligheidsrapport

Wij stellen de jaarlijkse veiligheidsrapportage op over de toestand van de waterkeringen met verbeter- en aandachtspunten voor het dijkbeheer en stellen deze beschikbaar voor alle inwoners in het gebied.

Veiligheidsbeoordeling

Vanaf 2017 hebben wij nieuwe normen voor onze primaire waterkeringen. De eerste veiligheidsbeoordeling gaat in 2018 van voorbereiding naar beoordeling. Een stap die een forse extra inspanning vraagt in het databeheer, (grond)onderzoeken en analyse. Digitalisering moet ons helpen gegevens systematisch te ordenen en te beheren, zodat we de gegevens juist kunnen beoordelen en vervolgens ook het beheer en verbetermaatregelen in samenhang te kunnen uitvoeren. Wij gaan in 2018 de eerste beoordelingsresultaten opleveren. Deze uitkomsten geven meer inzicht in de benodigde (grond) onderzoeken en capaciteit om ons volledige areaal van waterkeringen te kunnen beoordelen op veiligheid.

Waterkeringen op orde brengen

Analyse dijkenopgave

In het Deltaprogramma is een samenspel van dijkverbeteringen en rivierverruiming afgesproken om in 2050 te voldoen aan de nieuwe veiligheidsnormen. Wij werken met Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD) en Waterschap Rijn en IJssel (WRIJ) aan een analyse van de opgave aan onze dijken langs de IJssel. Met de analyse anticiperen wij op programmering in het (toekomstige) Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en kunnen wij, waar nodig, beheermaatregelen uitvoeren. De analyse stelt ons ook in staat de toekomstige dijkenopgave gemakkelijker te verbinden met andere ruimtelijke opgaven, ambities en wensen. In 2018 moet duidelijk zijn met welke (grote) rivierverruimingsmaatregelen wij rekening moeten houden bij het op orde brengen van onze dijken. Met provincies, gemeenten en Rijkswaterstaat benoemen wij de kansen om verbeteringen aan dijken te combineren met rivierverruimende maatregelen of andere ontwikkelingen in een bepaald gebied, bijvoorbeeld in de landbouw, natuur of vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Benadering waterveiligheid

Meerlaagsveiligheid richt zich op het voorkomen van overstromingen, realisatie van een duurzame, ruimtelijke inrichting en betere organisatorische voorbereiding op mogelijke overstromingen. Kennis over de gevolgen van overstromingen is noodzakelijk bij waterveiligheid benaderd vanuit risico's en deze meerlaagsveiligheid. Wij hebben met gemeenten en veiligheidsregio's afgesproken om de beschikbare overstromingsinformatie te ontsluiten en te werken aan de verdere ontwikkeling en verfijning ervan.

Dijkverbeteringen

Wij gaan in 2018 door met de voorbereiding van onze projecten uit het HWBP. Dit doen we in samenwerking met inwoners en betrokken partners en met oog voor de omgevingskwaliteit. De vormgeving, inpassing en de ruimtelijke betekenis van de dijk zijn belangrijk bij de afweging en keuze van maatregelen. Wij benutten kansen om andere opgaven en ambities mee te nemen in de voorbereiding en uitvoering van dijkverbeteringen. Voor de IJsseldijk Apeldoorns Kanaal start de uitwerkingsfase van het plan, waarin wij het voorkeursalternatief verder uitwerken. Bij de verkenning naar verbeteringen aan de Grebbedijk gaan wij bepalen waar en hoe een integrale aanpak van de veiligheid met andere opgaven en ambities haalbaar is. In de verkenning van het project Noordelijke Randmeerdijk ligt het zwaartepunt van de veiligheidsopgave op het vinden van de juiste balans in (systeem)oplossingen.

Regionale en overige waterkeringen

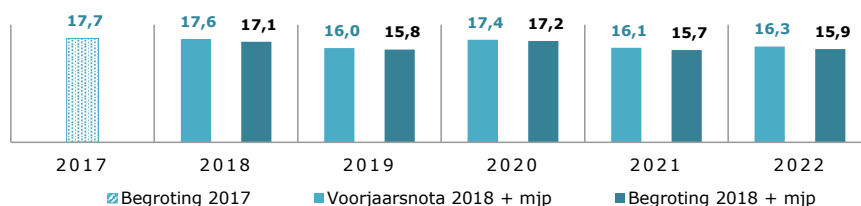
Wij gaan in 2018 de Maatpolderkade verbeteren. Voor het afsluitbaar maken van de Slaperdijk voeren wij tijdelijke (beheer)maatregelen uit in afwachting van de versterkte Grebbedijk. Daarmee voldoen we aan de gestelde normen voor de regionale waterkeringen. Wij adviseren over de veiligheid van Hoenwaardkade, waarin we de uitkomsten betrekken van een gestarte gebiedsverkenning naar toekomstig (land)gebruik van de Hoenwaard.

Dit gaat het kosten

De netto kosten voor dit programma liggen in de planperiode iets onder het niveau van de VJN. De jaarlijkse bijdrage (ad € 11 miljoen) aan het vereveningsfonds HWBP is de grootste post in dit programma. Aan beheer- en onderhoudskosten, waaronder de kosten voor ontwikkelbeheer op nieuwe of versterkte waterkeringen wordt jaarlijks € 4,5 miljoen besteed. De overige kosten liggen vooral op het vlak van onderzoek, toetsingen et cetera.

Exploitatie

NETTO PROGRAMMAKOSTEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

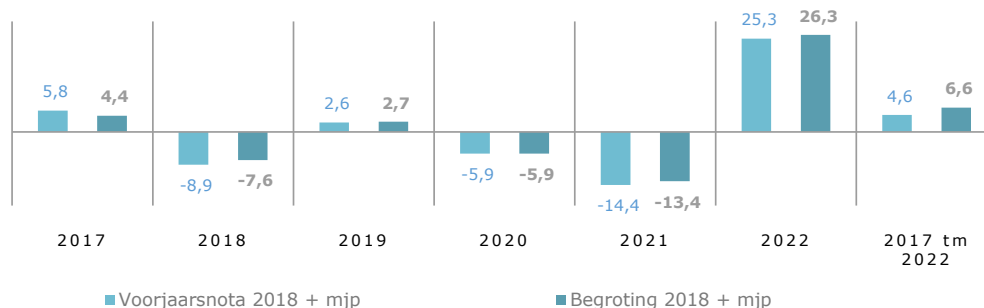

2019 bevat een incidentele verlaging door een eenmalig lagere bijdrage aan het HWBP na landelijke afspraken.

Investerings

Het netto³ bedrag van € 6,6 miljoen tot en met 2022 is het aandeel van het waterschap en heeft een bruto waarde van € 83,5 miljoen en is als volgt verdeeld over de jaren:

NETTO PROGRAMMAINVESTERINGEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

De investeringen in dit programma kunnen onderverdeeld worden in:

- investeringen in primaire waterkeringen, zoals:
 - Dijkverbeterproject (DVP) Zuidelijke Randmeren en Eem⁴;
 - HWBP projecten⁵;
- investeringen in regionale- en overige waterkeringen, € 3,5 miljoen.

De opbouw van de netto waarde naar uitgaven (bruto) en inkomsten is als volgt:

BEGROTING 2018 + MJP (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017 tm 2022
NETTO	4,4	-7,6	2,7	-5,9	-13,4	26,3	6,6
UITGAVEN	14,9	9,6	4,9	6,6	21,1	26,3	83,5
INKOMSTEN	10,5	17,2	2,2	12,5	34,5	-	76,9

3 Indien in enig jaar de netto waarde < 0, dan is er sprake van een subsidiebijdrage (hetzij bevoorschotting, hetzij afrekening) vanuit het HWBP, die hoger is dan onze uitgaven.

4 Dit is een project uit het HWBP dat voor 2015 is gestart en 100% is gesubsidieerd.

5 De nieuwe HWBP projecten van na 2015 worden voor 90% gesubsidieerd uit het landelijke vereveningsfonds, dat door alle waterschappen en het rijk, wordt gefinancierd. Onze jaarlijkse bijdrage van ongeveer € 11 miljoen is opgenomen in onze exploitatie.

2.2 Watersysteem landelijk en stedelijk gebied

Watersysteem landelijk gebied

Afgesproken in de voorjaarsnota

We gaan met hernieuwde focus aan de slag in het landelijk gebied met het oog op het verbeteren van de leefkwaliteit. We zoeken daarbij gericht per deelgebied naar verbinding met andere doelen. Deze verbinding levert kansen op en meerwaarde, echter het kost ook tijd. Bij de programmering van onze opgaven Watersysteem landelijk gebied wegen we af, waar we een integraal samenwerkingsproces in gaan of waar we snel zelf aan de slag moeten om de doelen uit het Waterbeheerplan (WBP) te kunnen halen.

Dit gaan we doen

Herinrichtingsopgaven verbinden

Uit een analyse van honderden wateroverlastaandachtspunten zijn zestig knelpunten benoemd die voor 2021 opgelost moeten worden. Deze grote klus vraagt veel inzet. Daarbij maken we de afweging of we knelpunten snel en eenvoudig oplossen of dat met alle betrokken partijen in het gebied een integraal samenwerkingsproces nodig is. In 2018 voeren we vier kleinere projecten uit en bereiden we vijf projecten voor, waaronder de optimalisatie van het watersysteem Twello en het gemaal Terwolde. In 2018 wordt het peilbesluit Noordelijke IJsselvallei vastgesteld. Daarmee zijn alle peilbesluiten actueel. Ook de KRW-opgave vraagt aandacht. We richten de Fliert in en we starten met de uitvoering van de projecten De Wiel en Puttenerbeek. Daarnaast bereiden we vier projecten voor, waaronder de Voorsterbeek, Grift en Valleikanaal Binnenveld. We leiden het interactieve proces van het klimaatproject Oekense beek met partners uit het gebied. We realiseren met deze projecten ook doelen van partners op het gebied van natuur, klimaat, recreatie. Zo verbeteren we het leefklimaat van de omgeving.

Gebiedsgericht samenwerken

We zien de rol van het waterschap veranderen als gevolg van klimaatverandering, de toenemende druk op ruimtelijke ordening en de daardoor noodzakelijke combinatie van gebiedsfuncties. Dit vraagt intensieve samenwerking tussen partners in het gebied. Met name bij de dossiers biomassa, watertekort, agrarisch waterbeheer en het programma bodemverbetering gaan we actief het gebied in. Met deze gebiedsgerichte samenwerking zetten we in op het ontwikkelen en het delen van kennis, waarbij we met pilotprojecten, zoals in Polder Oosterwolde, van elkaar leren. Agrariërs kunnen met kennisvouchers bodemadvies inwinnen om hun bedrijfsvoering te optimaliseren. Ook werken we mee aan acht initiatieven die aansluiten op het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. 'Wijs met water' en 'Kringloop landbouw' zijn daar voorbeelden van. Samen met partners en bewoners uit het gebied stellen wij tijdens bijeenkomsten doelen op voor overige (niet KRW) wateren. Deze doelen worden vastgelegd in de omgevingsvisie. Onze veranderde rol in het landelijk gebied vraagt versterking van het omgevingsmanagement.

Monitoring en evaluatie optimaliseren

De monitoring en evaluatie van het watersysteem laten we beter aansluiten bij de interne en externe informatievraag. Op deze manier maken we het waterbeheer effectiever en onderbouwen we doelen beter. Vanuit de omgeving neemt de vraag toe naar specialistische (grond)waterkennis. Wij gaan daarom de verschillende operationele meetnetten (chemisch, ecologisch, grondwater en waterkwantiteit) evalueren en optimaliseren, zodat we in de jaren erna effectiever kunnen meten, verbinden en ontsluiten. Tevens ontsluiten we gegevens op een operationeel niveau, omdat het aansluit bij de behoefte van de gebruikers. Daarom ontwikkelen we ook kwaliteitsbeelden als kader voor onderhoudsplannen.

Vooruitkijken en verantwoording nemen

Naast uitvoering van de huidige opgaven kijken we ook vooruit. We bereiden de nieuwe KRW-planperiode voor met stroomgebiedsanalyses en maatregelleffectstudies, zodat we in 2019 goed onderbouwd het gebiedsproces in kunnen. Met het oog op de bestuurlijke ambities in de intentieverklaring Delta-Aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater evalueren we de pilot over het gebruik van zandfilters op de rwzi's. Met de provincies Gelderland en Utrecht kijken we naar de doelen op het gebied van ecologie, waterkwaliteit en waterkwantiteit en wat er nog nodig is om deze te halen. We verkennen de potentie binnen het watersysteem om bij te dragen aan de energietransitie (thermische opwekking). Voorbeelden hiervan zijn de verbouwing van steunpunt 't Kleine Gat in Baarn waarbij we zonnecellen plaatsen en we verkennen een duurzame vervanging van stuw Rode Haan.

Watersysteem stedelijk gebied

Afgesproken in de voorjaarsnota

In het stedelijk gebied staan de inwoners en bedrijfsleven centraal. De gemeente is hier de regisseur en nemen inwoners meer en meer initiatieven om hun leefomgeving te verbeteren. Dit betekent dat we maatwerk leveren en onze doelen gaan verbinden met die van de stad of straat. Als waterschap werken we als volwaardig partner mee en stimuleren we maximaal waar dat kan. Samen met partners verkennen we nieuwe samenwerkingsvormen en werken we aan gezamenlijke doelen die leiden tot maatschappelijke meerwaarde.

Dit gaan we doen

Klimaat & toekomstbestendige stad - stresstesten uitvoeren

In 2018 gaan we door op de ingeslagen weg om de gevolgen van klimaatverandering met onze partners in kaart te brengen. Als vervolg op de klimaatateliers en als uitvloeisel van het Delta-programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) voeren we volgend jaar gezamenlijk stresstesten uit om de opgaven rondom hittestress, wateroverlast en droogte in beeld te brengen. Als de opgaven helder zijn, stellen we gezamenlijk maatregelprogramma's op. Het Platform Water Vallei en Eem speelt in het klimaatvraagstuk een voortrekkersrol naar de twee andere samenwerkingsregio's en andere partners. Hierbij zoeken we een verbreding naar de onderwerpen die raken aan watervraagstukken en ook ruimtelijke consequenties hebben.

Uitdragen Kracht van Water

In 2018 gaan we door met 'leren door doen'. We dragen de boodschap van de Kracht van Water en het belang van water in de openbare en private ruimte bij stedelijke vraagstukken verder uit. We blijven (lokale) initiatieven ondersteunen, zoals het groen en blauw in de openbare ruimte. Ook ondersteunen we goede voorbeelden en bewonersinitiatieven, zoals bijvoorbeeld bij Meet je stad, Groen aan de buurt, Zonnehof, Operatie Steenbreek en acties om regenwater af te koppelen. We werken mee aan kansrijke initiatieven en leveren in de vorm van ondersteuning en budget maatwerk waar het kan. Als waterschap geven we het goede voorbeeld en onderzoeken we de vergroening en verduurzaming van ons eigen terrein. Hiermee zoeken we verbinding met (al dan niet bekende) partners om gezamenlijk de stad leefbaarder te maken. We verbreden ons netwerk naar onder andere woningbouwcoöperaties en projectontwikkelaars. Deze nieuwe manier van samenwerken vraagt tijd en zal niet direct zichtbaar zijn.

Duurzaamheid en energie

In 2018 gaan we door met de lopende circulaire initiatieven in het stedelijk gebied, zoals de nieuwbouwwijk Doornsteeg in Nijkerk waarbij we samen met bedrijfsleven en gemeente onderzoeken in hoeverre de reststromen herbruikbaar zijn. Het toepassen van nieuwe sanitatie in de woningen maakt hier ook onderdeel van uit. In 2018 wordt in Nijkerk het bijbehorende informatiecentrum in het scoutinggebouw geopend dat dient als voorbeeldproject om te zien wat er in de wijk gaat komen. Ook onderzoeken we welke kansen er nog meer liggen op gebied van circulaire economie en energietransitie. En waar we kansen zien, voeren we ze uit.

Nieuwbouw- en herstructureringsplannen tegen het licht houden

De economie trekt weer aan. Met onze partners onderzoeken we of de vele nieuwbouw- en herstructureringsplannen nog toekomstbestendig zijn en of er kansen liggen voor onze circulaire doelstellingen.

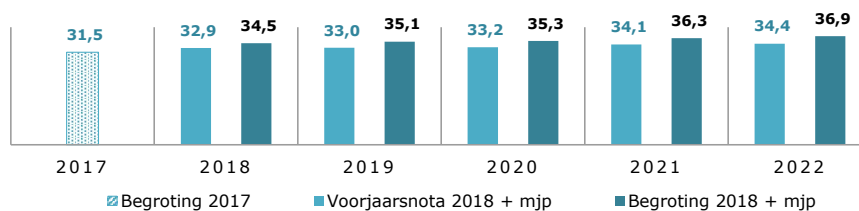

Dit gaat het kosten

Onderstaande grafiek laat zien dat de kosten in de planperiode voor dit programma (landelijk en stedelijk totaal) hoger zijn dan bij de VJN. De kosten voor maionderhoud zijn hoger gezien de ontwikkelingen in de markt en de gevolgen daarvan op de aanbestedingen die gepland zijn voor 2018/2019. Voor de vervanging van beschoeiingen worden extra middelen opgenomen, omdat uit inventarisatie is gebleken dat vervanging hiervan noodzakelijk is.

Exploitatie

NETTO PROGRAMMAKOSTEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

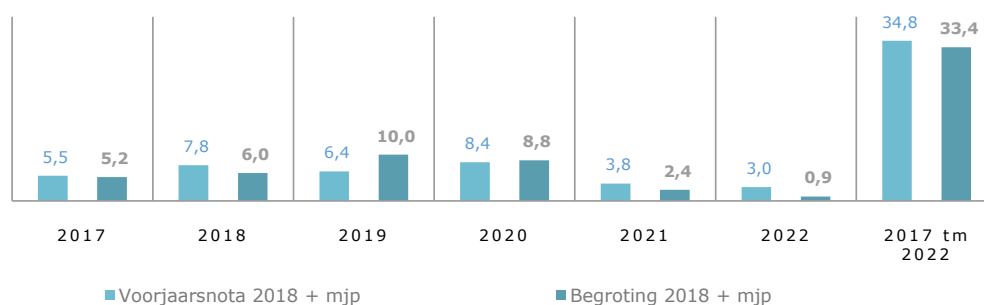
De ruim € 34 miljoen voor 2018 is te verdelen in de volgende componenten:

- Kapitaalslasten, € 4 miljoen
- Beheer- en onderhoudskosten, waaronder baggerwerken, totaal € 22 miljoen
- Plannen en onderzoeksgeld, € 4,5 miljoen
- Monitoring kosten, € 2,5 miljoen
- Instrumentarium, zoals Legger- en Beheerregister, € 1,5 miljoen

Investeringsen

Het netto investeringsbedrag van € 33,4 miljoen is het totale aandeel van het waterschap in de periode tot en met 2022 en vertegenwoordigt een bruto waarde van € 55 miljoen. De verdeling per jaar wordt hieronder weergegeven.

NETTO PROGRAMMAINVESTERINGEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

Hiervan is ongeveer € 13 miljoen bestemd voor de opgave die nog geprogrammeerd moet worden.

In grote lijnen is dit op te delen in de volgende onderwerpen:

- vervangingsinvesteringen, € 10 miljoen
- Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), zoetwaterprogramma en KRW, € 3 miljoen

De opbouw van de netto waarde naar uitgaven (bruto) en inkomsten is als volgt:

BEGROTING 2018 + MJP (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017 tm 2022
NETTO	5,2	6,0	10,0	8,8	2,4	0,9	33,4
UITGAVEN	6,7	7,4	12,8	15,1	10,0	3,0	55,0
INKOMSTEN	1,5	1,4	2,7	6,3	7,6	2,1	21,6

Het programma bevat € 21,6 miljoen aan nog te ontvangen subsidies. Deze subsidies vloeien voort uit het KRW en POP3 programma en uit de bijdrage voor de herprofilering van het 5^e pand Apeldoorns Kanaal.

2.3 Waterketen

Afgesproken in de voorjaarsnota

In de VJN heeft het bestuur een duidelijke koers gezet en ambitie getoond in de transitie naar een duurzame samenleving. Daarbij willen we circulair zijn en energieneutraal. Al deze opgaven staan niet op zichzelf, maar komen meer en meer terug in onze reguliere taken, ook in de waterketen.

Dit gaan we doen

Zuiveren op orde

Een kwalitatief goed effluent maken, daar gaan we sinds jaar en dag voor. Afvalwater zodanig zuiveren dat het de ambities en doelstellingen van het ontvangende watersysteem ondersteunt. Nog liever hebben we dat dit effluent als grondstof of energiebron een positieve impuls geeft aan deze ambities en doelstellingen. Daarvoor moeten de 'nieuwe stoffen' (medicijnresten, hormoon versturende stoffen, nano plastics en resistente bacteriën) eruit. In 2018 gaan we samen met de Wageningen Universiteit onderzoeken of we met speciaal ontworpen helofytenfilters kunnen verhinderen, dat deze stoffen weer in het milieu terecht komen. Een promovendus gaat de mogelijkheden bij onze rwzi Bennekom onderzoeken.

Ook blijkt nieuwe sanitatie bij nieuwbouwprojecten, zoals in Woudenberg en Soest, steeds meer geaccepteerd te zijn. Wij ondersteunen dit en participeren in deze ontwikkelingen.

Lat steeds hoger leggen

Doordat we steeds meer effluent willen gaan inzetten als waterbron in het watersysteem, wordt de relatie met dat systeem intensiever en dynamischer. Samen zoeken we naar de beste locaties om ons effluent geschikter te maken voor goede toepassingen voor het watersysteem. Dit beproeven wij bijvoorbeeld in De Glind, bij Wilp en in de gemeente Ede. Omdat we de lat steeds hoger leggen, wordt het goed benutten van de hedendaagse technische mogelijkheden belangrijker. De succesvol afgeronde pilot, waarbij onze installaties worden aangestuurd op basis van neerslagverwachting, is voor ons aanleiding deze aanpak uit te breiden naar andere rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Duurzaam denken en doen

Ons werk willen we op een duurzame manier doen. Langzaam maar zeker denken we niet meer in afval, maar in producten, die we als zodanig gaan waarderen. Onze Energie- en grondstoffen-fabrieken vervullen hierin een belangrijke rol. Wij willen deze denkwijze op meer procesonderdelen en installaties toepassen, bijvoorbeeld rond de rwzi Ede. Daarbij gaan we op zoek naar partners uit de industrie, die bereid zijn met ons de waardeketens te sluiten.

Circulaire economie

Van circulair doen naar circulair zijn, dat is de uitdaging voor de komende jaren. In 2018 gaan we verder met onze plannen en we gaan ze ook al uitvoeren waar het kan. Binnen de waterketen gaan we onderzoeken in hoeverre bij projecten het modulair bouwen en flexibeler bouwen kan worden toegepast. Ook denken we bij het ontwerp van installaties al na over de toepassing na de buiten-gebruikstelling van de installaties.

Energietransitie

Landelijk staat de energietransitie hoog op de agenda. Met de presentatie van de gezamenlijke duurzame investeringsagenda van de Waterschappen, IPO en VNG aan het nieuwe kabinet geven ook de lagere overheden aan fors bij te dragen aan die ambitie. De VJN geeft hier ook een duidelijk signaal in af. In 2018 willen we hoge prioriteit geven om nog meer energie zelf op te gaan wekken en daarmee de inkoop van elektriciteit te reduceren. We starten met grootschalige aanleg van zonnepanelen op verschillende locaties, waaronder de rwzi's, in ons beheergebied. Tegelijkertijd gaan we intensief aan de slag om de energie-efficiency van onze processen te verbeteren.

Samenwerking

De samenwerking tussen waterschap en gemeenten loopt goed. Elke regio heeft een eigen accent en lokaal maatwerk staat hoog in het vaandel. De samenwerking is gestart vanuit de waterketen, maar is inmiddels verbreed naar watersysteem en klimaat. De door het waterschap gehuisveste UVO (Uitvoeringsorganisatie meten en monitoren) groeit en voert taken uit voor steeds meer partners binnen ons beheergebied. Een goed voorbeeld is het project Riool vreemd water. Door een gedegen data-analyse en het probleem samen met gemeenten in kaart te brengen en op te lossen, kunnen we niet alleen vuilemissie voorkomen, maar ook veel kosten besparen. Ook geven we de samenwerking met de bedrijven verder vorm en inhoud, bijvoorbeeld aan de hand van analyses over vraag en aanbod van (grond)stofstromen van en naar rwzi's. Aan de bestuurstafel wordt de samenwerking met de Rijn-Oost waterschappen geïntensiveerd over waterzuiveringsonderwerpen.

Beheer en onderhoud

Beheren is ontwikkelen. Een goed dagelijks beheer en onderhoud zorgt ervoor, dat wij aan onze taken kunnen blijven voldoen. Hiervoor gebruiken we steeds meer digitale informatiestromen. In 2018 willen we de, ooit vanwege bezuinigingen ingestelde, periodieke uitschakeling van de 4^e trappen evalueren. Dit is van belang, omdat we onze installaties maximaal willen gaan inzetten voor onze waterkwaliteitsdoelen. In het kader van de energietransitie gaan we het energiegebruik van onze installaties verder optimaliseren.

Energie- en grondstoffenfabrieken

Onze twee Energie- en grondstoffenfabrieken, Amersfoort en Apeldoorn, bevinden zich in de optimalisatiefase. Dergelijke grote en complexe projecten leveren een grote bijdrage aan onze doelen, maar vragen ook veel van de organisatie. In 2018 spannen we ons maximaal in om de beoogde resultaten met deze installaties te verwezenlijken.

Assetmanagement

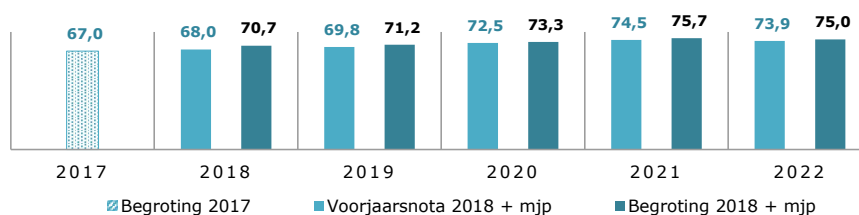
Assetmanagement is het leidende principe om te bepalen of onderhoud, beheer of vervanging de noodzakelijke en rationele stap is om het functioneren van onze installaties te kunnen waarborgen. In 2018 gaan we uit de pilotfase groeien en assetmanagement implementeren in de gehele organisatie.

Dit gaat het kosten

Onderstaande grafiek laat zien dat de kostenraming in de planperiode voor dit programma hoger is dan bij de VJN. De oorzaak van de belangrijkste wijzigingen zijn nieuwe inzichten rondom de kosten en opbrengsten van de energiefabrieken (optimalisatie in 2018) en de inwerkingtreding van het nieuwe contract voor slibverwerking dat goedkoper is ten opzichte van het vorige contract, echter minder dan aanvankelijk verwacht in de VJN.

Exploitatie

NETTO PROGRAMMAKOSTEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

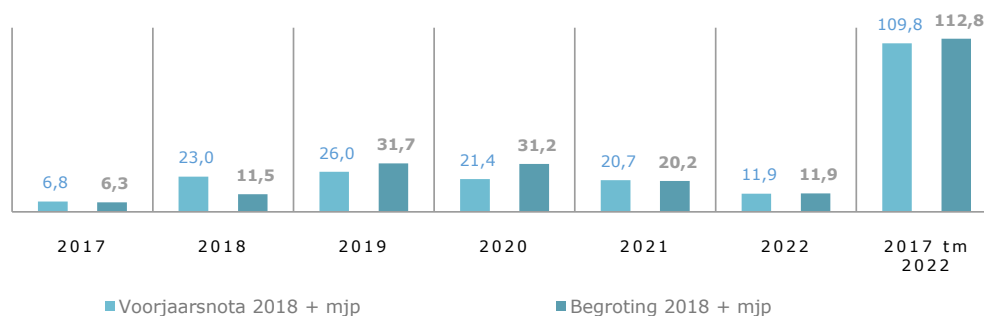
De bijna € 71 miljoen voor 2018 is te verdelen in de volgende componenten:

- Kapitaalslasten, € 28,6 miljoen;
- Beheer- en onderhoudskosten, € 30,5 miljoen;
- Afzetkosten restproducten, € 4,7 miljoen;
- Plannen en onderzoeksgeld, € 3 miljoen;
- Samenwerking met de gemeenten, onder de noemer, 'Ontvlechten waterstromen', € 2 miljoen;
- Rijksheffing effluent en afvalwaterbehandeling door derden, € 2 miljoen.

Investerings

Het netto investeringsbedrag van € 112 miljoen is het totale aandeel van het waterschap in de periode tot en met 2022 exclusief de TVP-investeringen. De verdeling per jaar geven we hieronder weer.

NETTO PROGRAMMAINVESTERINGEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

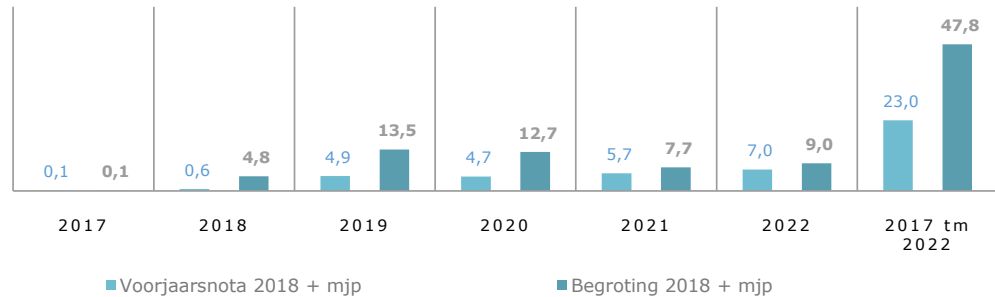

De hoge piek van 2018 is aanzienlijk naar beneden bijgesteld ten opzichte van de VJN. Grootste aanpassing daarin is de bijgestelde programmering van het project voor het transportsysteem Terwolde en nieuwbouw en renovatie rwzi Terwolde. Hiervan is ongeveer € 6 miljoen verspreid over 2019 en verder. Aan dit werk gekoppeld zit waterfabriek Wilp, als voorbeeld van circulair denken.

Daarnaast is er voor € 47,8 miljoen netto aan TVP-investeringen geraamd (bruto € 76 miljoen met verwachte inkomsten van € 28 miljoen), waarvan een groot deel nog geprogrammeerd moet worden. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Pilot om het in NEREDA slib aanwezige alginaat te onttrekken, € 4 miljoen;
- Verwaarding reststromen Nijkerk, € 2 miljoen;
- Ce2AC (Cellulose to Activated Carbon) te Ede, € 0,5 miljoen;
- 'Energietransitie' investeringen, € 20 miljoen;
- Meer energie- en grondstoffabrieken, € 20 miljoen.

NETTO PROGRAMMAINVESTERINGEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

2.4 Besturen en belastingen

Afgesproken in de voorjaarsnota

De VJN daagt onze organisatie uit om van buiten naar binnen te denken, nieuwe manieren qua organisatie, processen en mensen te verbinden en een digitaal ontsloten waterschap. Dit zorgt ervoor binnen het programma Besturen en belastingen onze focus te richten op de implementatie van de Omgevingswet, organisatieontwikkeling en digitalisering en deze speerpunten mogelijk te maken.

Dit gaan we doen

Eerste ervaringen Omgevingswet

In 2018 doen we met de Omgevingswet de eerste echte ervaringen op in proefprojecten met onze partners. Belangrijke onderwerpen hierbij zijn omgevingsvisies, omgevingsplannen en het vergunningenproces. De ervaringen uit deze projecten vertalen we naar concrete leertrajecten. Daaruit ontwikkelen wij de opgave die voortvloeit uit de nieuwe Omgevingswet. We stellen ook het eerste deel van onze (nieuwe) waterschapsverordening op. Ons digitaliseringstraject blijft in het voetspoor van het landelijke 'Digitaal stelsel omgevingswet'-project (DSO), maar dat vraagt doorwerking naar ons waterschap. Vanuit digitalisering vullen we hiervoor de randvoorwaarden in.

Professionaliseren Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)

2018 staat in het teken van de transitie naar de Omgevingswet. Wij maken initiatieven in de leef-omgeving mogelijk in samenwerking met onze partners. Hiervoor ontwikkelen wij medewerkers tot wendbare en professionele omgevingsadviseurs. Enerzijds geven we ruimte voor initiatief en anderzijds beschermen wij het waterbelang door adequaat op te treden tegen het bewust overschrijden van kaders en normen. Daarnaast bedden we het onderwerp 'discrepantie' structureel in het werk van VTH. Crisisbeheersing wordt in 2018 verder geprofessionaliseerd. De nadruk ligt daarbij vooral op het gebied van opleiden, trainen en oefenen, risicogestuurd werken, toegankelijke planvorming en de dijkbewakingsorganisatie.

Investeren in organisatieontwikkeling

De thema's circulaire economie, verbetering van de leefkwaliteit, energietransitie en digitalisering dagen ons concernbreed uit als het gaat om het type en de ontwikkeling van onze medewerkers. Het vraagt in het beheer, onderhoud en de projectuitvoering andere werk- en communicatievormen, zoals co-creatie en interactieve beleidsvorming. Dit betekent een investering in de factor 'C' (communicatie).

Bovenstaande opgaven belanden in het 'Koers 2021, Ontwikkelen met Lef'-programma met de nadruk op competentieontwikkeling, waarbij de vraag vanuit de programma's en afdelingen leidend is. Voor de komende jaren gaat het veelal over vijf waarden: Digitaal, Verbonden, Duurzaam, Professioneel en Wendbaar. Vanuit het programma bestuur en belastingen investeren we in deze waarden.

Na meer dan vijf jaar het Nieuwe Werken wordt in 2018 ook de visie op het Nieuwe Werken vernieuwd. Verder integreren we onderwerpen als (projectmatig) werken, samenwerken, vergaderen, beveiliging en mobiliteit in de visie. Ook het gebruik van een 'vaste' Veluwezaal die nu sterk wordt bepaald door de bestuurlijke vergadersetting, uitbreiden naar een multifunctionele vergader/ontmoetingsplek die breed inzetbaar is, is hiervan een onderdeel. De huidige periode van veranderende werkvormen, als ook nieuwe generaties op de werkvloer, vragen moderne ondersteuning en faciliteiten.

Daarnaast investeren we gericht in diversiteit. Dit door bijvoorbeeld te streven naar minimaal 30% vrouwen in alle lagen van onze organisatie en een meer representatieve leeftijdsverdeling. Ook zetten we in 2018 in op de in-, door- en uitstroom van collega's. In 2018 werven we nieuwe collega's, zoals eerder is besloten. Deze instroom leidt tot een kennis- en productie-impuls en geeft ons de mogelijkheden minder 'gaten' te laten vallen bij interne doorstroom. Tevens hebben we middelen opgenomen om de uitstroom van collega's, die niet (geheel) aansluiten bij de organisatie, mogelijk te maken.

Vrijwilligers

Onze vrijwilligers zijn een belangrijke groep. In 2018 effectueren we de harmonisering van ons vrijwilligersbeleid om hun inzet verder te verbinden met de doelen van onze organisatie. Dit binnen de doelstellingen die we hebben voor inzet van vrijwilligers. Eerste aandachtspunt is de harmonisatie van de faciliteiten en vergoedingen waarvan onze vrijwilligers gebruik kunnen maken. Dit vraagt goed overleg en een transparante houding. In het voorjaar van 2018 komt over dit onderwerp een bestuurlijk informatie moment.

Nieuw programma digitalisering

In 2018 spelen we verder in op de voortschrijdende digitalisering van de samenleving. Zowel in de ondersteunende als in de primaire processen. Het nieuwe vraaggestuurde programma digitalisering richt zich hierbij op drie pijlers: betere dienstverlening, betere waterinformatie en een beter passende organisatie rond de informatievoorziening.

De toenemende digitalisering vraagt ook aandacht voor de informatiebeveiliging en de bescherming tegen externe aanvallen. Voor het project Waterinformatie 2030 richten we in 2018 een centraal regieproces in. Het project Gegevens op orde creëert (mede) de randvoorwaarden voor het DSO.

Bestuurlijke werkwijze en verkiezingen

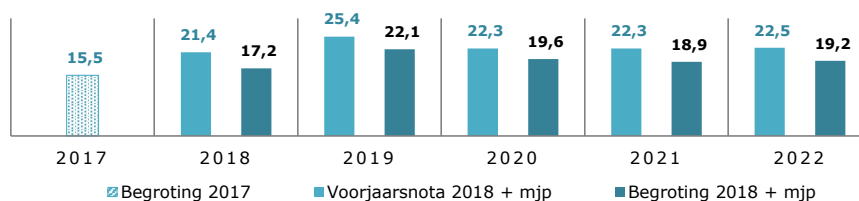
In 2018 starten we met de voorbereidingen van de verkiezingen in 2019 en vernieuwen we de langetermijnvisie.

Dit gaat het kosten

Onderstaande grafiek laat zien dat de kostenraming in de planperiode voor dit programma lager is dan bij de VJN. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat in de VJN een aantal posten centraal in dit programma voor 2018 en verder zijn opgevoerd, met name de formatie-uitbreiding. Deze is nu specifiek toegerekend aan de programma's voor 2018. De verwachte verhoging in 2019 en verder staat hier weer centraal begroot. De afspraak is dat we deze formatie-uitbreiding jaarlijks naar de programma's verdelen. In 2019 veroorzaakt de verkiezing van het bestuur de verhoging in de trend. Deze stijging was ook al waarneembaar in de VJN.

Exploitatie

NETTO PROGRAMMAKOSTEN (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

Investerings

In het programma besturen en belastingen is een investering opgenomen voor de Omgevingswet van ongeveer € 0,5 miljoen in de planperiode. Dit betreft met name investeringen op ICT-gebied.

3

Begroting en meerjarenraming per kostendrager

3.1 Begroting per kostendrager

In 2018 begroten wij de netto kosten op € 139,5 miljoen. Verdeeld over de twee kostendragers en verantwoord ten opzichte van 2016 en 2017 is dat:

- € 61,5 miljoen voor watersysteembeheer en
- € 78,0 miljoen voor zuiveringsbeheer.

Het resultaat per taak onttrekken we aan de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie:

1. watersysteembeheer € 2,37 miljoen en
2. zuiveringsbeheer € 2,25 miljoen.

RESULTAAT PER KOSTENDRAGER (BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Saldo 2018-/2017
1. Watersysteembeheer	0,22	0,78	2,37	1,60
Netto kosten	54,73	57,66	61,51	3,84
Dekkingsmiddelen niet zijnde belasting opbrengsten	0,90	0,63	0,82	0,19
<i>Kwijtschelding watersysteemheffing</i>	0,74	0,71	0,75	0,05
<i>Oninbaar watersysteemheffing</i>	0,33	0,05	0,25	0,20
<i>Verontreinigingsheffing</i>	-0,16	-0,13	-0,18	-0,06
Belastingopbrengsten	-55,41	-57,52	-59,95	-2,44
2. Zuiveringsbeheer	-2,33	0,50	2,25	1,75
Netto kosten	70,75	73,94	78,05	4,11
Dekkingsmiddelen niet zijnde belasting opbrengsten	2,17	1,74	1,96	0,23
<i>Kwijtschelding zuiveringsheffing</i>	1,50	1,54	1,55	0,01
<i>Oninbaar zuiveringsheffing</i>	0,67	0,20	0,41	0,21
Belastingopbrengsten	-75,24	-75,17	-77,76	-2,59
Resultaat (+ = tekort)	-2,11	1,28	4,62	3,34

De totale netto kosten nemen in 2018 met € 7,95 miljoen (6%) toe ten opzichte van de begroting 2017.

Daarnaast stijgen de kosten voor kwijtschelding en oninbaar met 18,5% van € 2,5 miljoen naar € 3,0 miljoen, zoals hierboven gepresenteerd onder de 'dekkingsmiddelen niet zijnde belastingopbrengsten'.

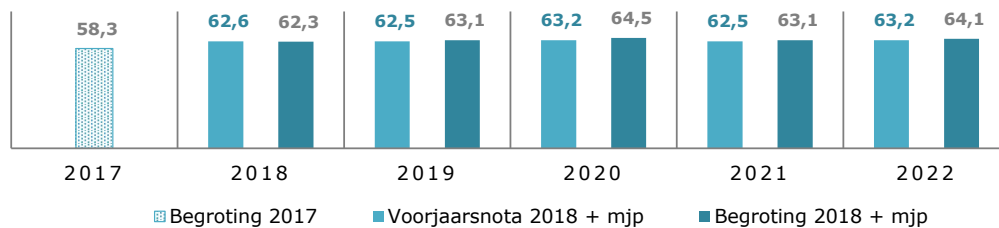
3.2 Meerjarenraming per kostendrager

Watersysteembeheer

De netto kosten in 2018 zijn € 0,3 miljoen lager dan in de VJN. In de jaren na 2018 zijn de kosten hoger dan aangegeven in de VJN. De verklaringen hiervoor zijn met name terug te vinden in de programma's Watersysteem landelijk en stedelijk en Besturen en belastingen.

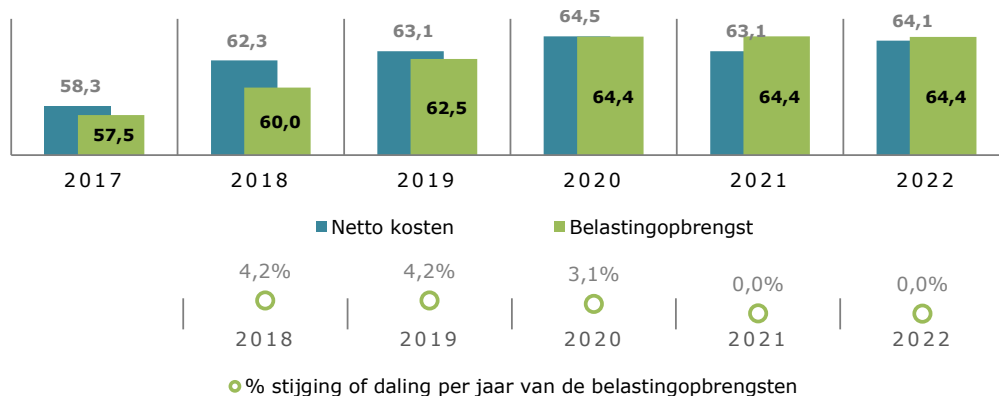
Netto kosten en belastingopbrengsten

NETTO KOSTEN (BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

De meerjarenprognose van de belastingopbrengsten heeft een gemiddelde procentuele stijging van 2,2% (VJN 2,2%). De toename in 2018 ligt lager dan het percentage dat in de VJN is aangekondigd: 4,2% (VJN 4,6%). Hieronder grafisch weergegeven in euro's en procentueel.

(BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

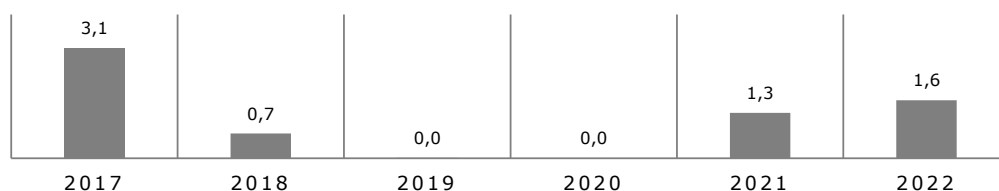
Resultaat en invloed daarvan op de bestemmingsreserve

Het resultaat wordt jaarlijks beoordeeld per kostendrager en toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserves tariefegalisatie. Het resultaat voor deze taak en het effect daarvan op de bestemmingsreserve wordt hieronder weergegeven in twee grafieken.

RESULTAAT PER JAAR (BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

BESTEMMINGSRERVE TARIEFEGALISATIE STAND PER EINDE JAAR (BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

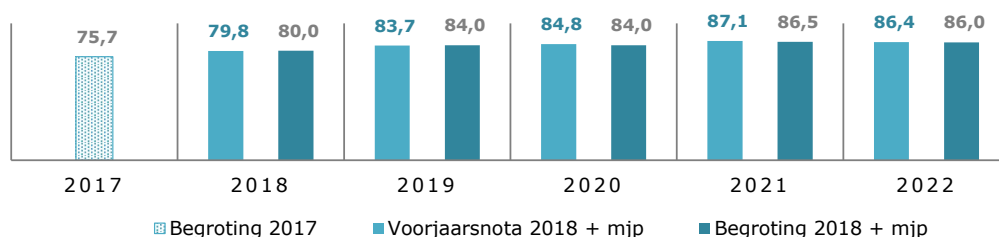

Zuiveringsbeheer

De netto kosten in 2018 zijn € 0,2 miljoen hoger dan in de VJN. In de jaren na 2019 zijn de kosten lager dan aangegeven in de VJN. De verklaringen hiervoor zijn met name terug te vinden in het programma Waterketen.

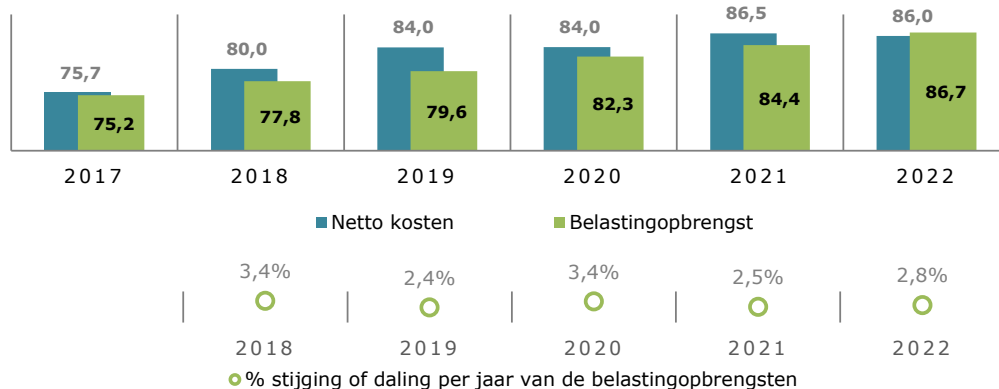
Netto kosten en belastingopbrengsten

NETTO KOSTEN (BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

De meerjarenprognose van de belastingopbrengsten heeft een gemiddelde procentuele stijging van 2,8% (VJN 2,9%). De toename in 2018 ligt lager dan het percentage dat in de VJN is aangekondigd: 3,4% (VJN 3,5%). Hieronder grafisch weergegeven in euro's en procentueel.

(BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

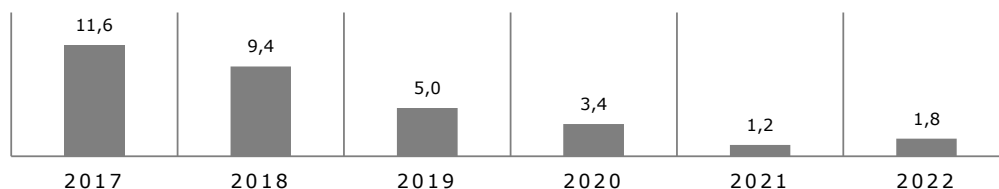
Resultaat en invloed daarvan op de bestemmingsreserve

Het resultaat wordt jaarlijks beoordeeld per kostendrager en toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserves tariefegalisatie. Het resultaat voor deze taak en het effect daarvan op de bestemmingsreserve wordt hieronder weergegeven in twee grafieken.

RESULTAAT PER JAAR (BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

BESTEMMINGRESERVE TARIEFEGALISATIE STAND PER EINDE JAAR (BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

3.3 Belastingeenheden, -tarieven en lastendrukprofielen

De eenheden waarmee we rekenen voor het bepalen van de tarieven, zijn onderstaand weergegeven. Dit geldt ook voor de percentages kostentoedeling ter bepaling van de watersysteemheffingstarieven. Het belastingboekje van de Unie van Waterschappen per 2013 is de basis van de profielberekening voor de lastendruk, zoals in onderstaande tabellen is weergegeven. De in § 3.2 genoemde belastingopbrengsten leiden tot de onderstaande lastendruk per profiel.

BELASTINGEENHEDEN

Watersysteemheffing	2017	2018	% Kostentoedeling
WOZ waarde gebouwd totaal x € 1.000.000	136.558	141.732	51,5%
Ingezetenen aantal x 1.000	440	451	40,0%
Natuur (ha) x 1.000	104	104	0,4%
Overige ongebouwd (ha) x 1.000	101	100	8,1%

Zuiveringsheffing	2017	2018
Bedrijven VE's x 1.000	406	427
Huishoudens VE's x 1.000	1.071	1.084

De eenheden voor 2018 zijn op aangeven van GBLT hoger dan bij de VJN bekend was. Behalve de eenheden Ongebouwd en Natuur. Hier zijn de hectares uit de begroting 2017 alleen gecorrigeerd met een normale jaarlijkse daling van 500 ha. Dit vanwege een onderzoek dat nog loopt bij GBLT.

BELASTINGTARIEVEN

Watersysteemheffing		2017	2018
Gebouwd	WOZ-waarde	0,0217%	0,0218%
Ingezetenen	Woonruimte	52,29	53,22
Natuur	ha	2,21	2,31
Overig ongebouwd - bemalen	ha	52,84	55,32
Overig ongebouwd - bemalen - wegen	ha	88,07	92,20
Overig ongebouwd - onbemalen	ha	35,23	36,88
Overig ongebouwd - onbemalen - wegen	ha	70,46	73,76

Zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing		2017	2018
Bedrijven	VE's	50,88	51,46
Huishoudens	VE's	50,88	51,46

LASTENDRUKPROFIELEN

Per profiel in € 1	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Huishouden (eenpersoons met huurwoning)	103	105	108	110	111	112
Huishoudens (met huurwoning)	205	208	212	218	221	224
Huishoudens (met eigen woning)	248	251	256	262	263	265
Agrarisch bedrijf bemalen	2.405	2.507	2.616	2.704	2.716	2.726
Agrarisch bedrijf onbemalen	1.701	1.770	1.844	1.905	1.912	1.919
Natuurterrein	2.212	2.306	2.402	2.478	2.479	2.478
Groothandel	877	883	893	898	886	875
Productiebedrijf voedingsmiddelen	17.866	18.052	18.355	18.773	18.992	19.264

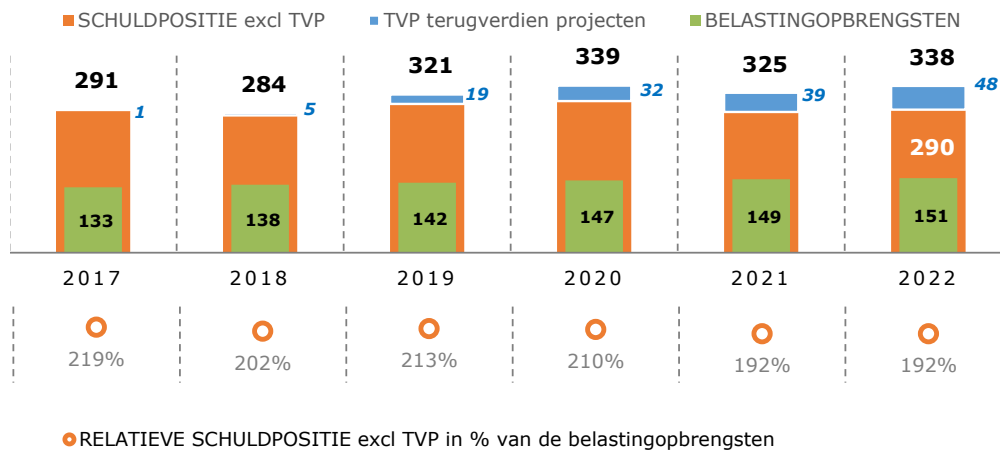
% stijging/daling per profiel	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	GEM 2018/22
Huishouden (eenpersoons met huurwoning)	1,5%	2,7%	2,7%	0,7%	0,8%	1,7%
Huishoudens (met huurwoning)	1,3%	2,3%	2,7%	1,3%	1,5%	1,8%
Huishoudens (met eigen woning)	1,2%	2,0%	2,1%	0,5%	0,6%	1,3%
Agrarisch bedrijf bemalen	4,2%	4,3%	3,4%	0,4%	0,4%	2,6%
Agrarisch bedrijf onbemalen	4,1%	4,2%	3,3%	0,4%	0,4%	2,5%
Natuurterrein	4,2%	4,2%	3,1%	0,0%	0,0%	2,3%
Groothandel	0,7%	1,1%	0,6%	-1,4%	-1,3%	0,0%
Productiebedrijf voedingsmiddelen	1,0%	1,7%	2,3%	1,2%	1,4%	1,5%

Alle profielberekeningen vallen binnen de bandbreedte van de in het Bestuursakkoord Water gemaakte afspraken. Alle profielen vallen lager uit dan bij de VJN.

3.4 Schuldpositie

De streefwaarde voor de schuldpositie, zoals gesteld in het eerste hoofdstuk, realiseren we met de huidige inzichten en daaruit voortvloeiende berekeningen. De grafiek laat de schuldpositie zien inclusief het effect van toekomstige terugverdienprojecten. De streefwaarde wordt echter bepaald aan de schuldpositie exclusief de terugverdienprojecten. In 2022 is dat € 290 miljoen schuld in relatie tot € 151 miljoen belastingopbrengsten: 192%. Hiermee voldoen we aan de streefwaarde van 200%.

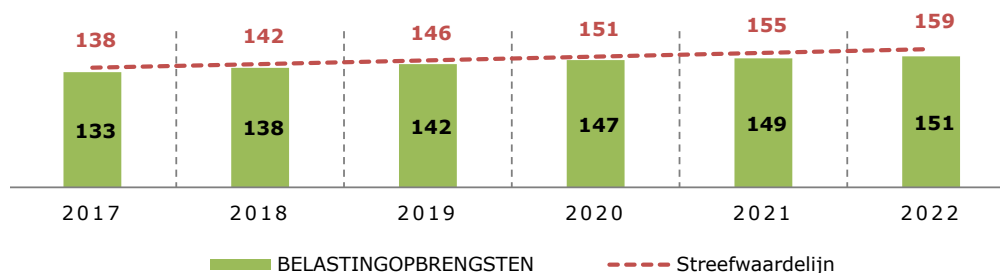
TOTALE SCHULD T.O.V. (BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

3.5 Bestuursakkoord water

Het uitgangspunt van het Bestuursakkoord Water (BAW) is dat de totale belastingopbrengsten onder de streefwaardelijijn blijft. Ieder waterschap heeft zijn eigen streefwaardelijijn. Landelijk wordt gestuurd op het totaal van de sector en niet op de uitkomsten van de afzonderlijke waterschappen. Hieronder de huidige meerjarenraming van de belastingopbrengsten in relatie tot onze streefwaardelijijn. Hieruit blijkt dat we eronder zitten.

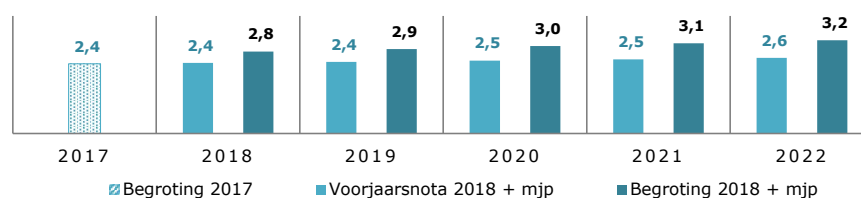
(BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

3.6 Kwijtschelding en oninbaar

Hieronder staan de kosten van kwijtschelding en oninbaar als onderdeel van de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer gebaseerd op de laatste inzichten van GBLT.

(BEDRAGEN X 1 MILJOEN)

4

Besluit ter vaststelling en goedkeuring

Het algemeen bestuur van Waterschap Vallei en Veluwe, gezien het voorstel van het college van dijkgraaf en heemraden van 16 oktober 2017,

- overwegende dat de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022, na voorafgaande kennisgeving, vanaf 13 november 2017 gedurende 14 dagen ter inzage heeft gelegen;
- overwegende dat in de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot de autorisatie van de netto kosten per programma en de dekkingsmiddelen alsmede de overschrijding daarvan;
- overwegende dat in de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie bepalingen zijn opgenomen met betrekking tot de autorisatie van de uitgaven en inkomsten van de investeringen, het in de plaats stellen van projecten alsmede de overschrijding daarvan voor zover deze niet via een afzonderlijk voorstel aan het algemeen bestuur dienen te worden geautoriseerd. Dit zijn bruto investeringen > € 2 miljoen;
- overwegende dat in 2019 geldleningen nodig zijn en dat hierop, als de renteontwikkeling daartoe aanleiding geeft, kan worden ingespeeld door zogenaamde uitgestelde leningen te sluiten;
- gelet op de artikelen 83 en 100 van de Waterschapswet,

besluit op 29 november 2017 om:

- de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022 vast te stellen;
- het begrote resultaat 2018 per kostendrager toe te voegen of te onttrekken aan de bestemmingsreserves tariefegalisatie;
- het overzicht van bruto investeringen in 2018 > € 2 miljoen vast te stellen;
- het college van dijkgraaf en heemraden de bevoegdheid te verlenen leningen aan te trekken tot maximaal het bedrag van de vermogensbehoefte zoals opgenomen in de bijlage Financiering en voor 2019 uitgestelde geldleningen te sluiten tot 50% van de vermogensbehoefte in 2018;
- het subsidieplafond 2018 vast te stellen op € 0,1 miljoen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 29 november 2017.

drs. ing. K.A. Blokland,
secretaris

drs. T. Klip-Martin,
dijkgraaf

Bijlagen: verplichte paragrafen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële positie van het waterschap is. Een goed weerstandsvermogen kan voorkomen dat elke financiële tegenvaller direct leidt tot hogere lasten. Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en inzicht in de aanwezige weerstandscapaciteit.

Risico analyse - Methode Fine en Kinney

De risico's zijn geïnventariseerd⁷ en financieel vertaald op basis van de methode Fine en Kinney. Bij deze risico's is onderscheid gemaakt in:

- **Te verzekeren risico's**

Wij zijn verzekerd voor onder andere: brand, dienstauto's, materieel, wettelijke aansprakelijkheid, ongevallen en voor lopende projecten (Construction All Risks).

- **Risico's waarvoor voorzieningen zijn gevormd**

Voorzieningen zijn gevormd voor het risico van oninbaar worden van belastingaanslagen alsmede voor pensioenvoorzieningen van bestuur en wachtgeldverplichtingen van bestuur en personeel.

- **Risico's die in de reguliere exploitatie worden opgevangen**

In de reguliere exploitatie vangen we ook risico's op. Daarvoor werken we risicobewust en treffen we beheermaatregelen. Financiële gevolgen van de kleinere risico's worden binnen de reguliere exploitatie opgevangen. Het gaat dan om de risico's met een mogelijk effect kleiner dan € 0,5 miljoen.

- **Risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen**

Weerstandsvermogen

Daar waar bovenstaande zaken de risico's niet afdekken, worden ze afgedekt door het eigen vermogen⁸, te weten de benodigde weerstandscapaciteit. Deze is geraamd op € 2,55 miljoen. Daarbij gaan wij uit van de norm 'uitstekend', met als ratio meer dan 2. Dit resulteert in een beschikbare algemene reserve van € 5,1 miljoen, zoals hieronder weergegeven per taak.

(BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

Weerstandscapaciteit per taak	Benodigd o.b.v. risico's	Norm ratio 'uitstekend'	Beschikbaar bij norm > 2	Algemene reserves
Watersysteembeheer	1,15	>=2	2,30	2,36
Zuiveringsbeheer	1,40	>=2	2,80	5,54
TOTAAL	2,55		5,10	7,90

De werkelijke stand⁹ van de algemene reserve is € 2,8 miljoen hoger dan de norm.

⁷ In 2016 herzien en wordt in principe om de 2 jaar geactualiseerd.

⁸ De beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald door de waarde van het eigen vermogen, i.c.m. de algemene reserve en bestemmingsreserves. In 2012 is besloten alleen de algemene reserve tot de beschikbare weerstandscapaciteit te rekenen.

⁹ Conform jaarrekening 2016.

Risicoparagraaf

De risicoparagraaf geeft een inventarisatie van de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en waarmee nog geen rekening is gehouden in het weerstandsvermogen, maar die wel van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van het waterschap.

Claims van derden

Kabelschade Eemnes

Op 25 januari 2013 is, bij baggerwerkzaamheden in opdracht van het waterschap, een kabel van Stedin geraakt. Het waterschap heeft de breuk bij de verzekeraar gemeld. Op 19 september 2017 heeft Achmea geschreven dat het waterschap: "niet aansprakelijk kan worden gehouden voor schade (€50.000)."

Aansprakelijk stelling dijkverbetering

Het waterschap heeft de opdrachtnemer van de dijkverbetering Zuidelijk Randmeren en Eem aansprakelijk gesteld voor schade voortvloeiend uit de toepassing van thermisch gereinigde grond in een gedeelte van de nieuw aangelegde dijk. Momenteel wordt de aansprakelijkheid door de aannemerscombinatie ontkend. De noodzakelijke extra kosten voortvloeiend uit de calamiteit Westdijk worden daarom nu voorgefinancierd door het waterschap. Uitgangspunt is dat deze kosten te zijner tijd worden verhaald op de veroorzaker c.q. aansprakelijke partij. Eventuele kosten die voor rekening van het waterschap komen zijn in beginsel subsidiabel binnen de financieringsregeling HWBP2. De nu te maken kosten voor tijdelijke beheermaatregelen en onderzoeken worden vooralsnog geraamd op bruto € 1 miljoen. Uitgangspunt is 100% verhaalbaar c.q. subsidiabel en daarmee netto nihil.

De gemeente Bunschoten treedt handhavend op en heeft zowel het waterschap als de aannemer aangeschreven om vóór 1 oktober 2017 een plan van aanpak te overleggen en om vóór 1 december 2017 de verontreiniging op te ruimen. Het waterschap heeft op 29 september 2017 een plan van aanpak ingediend en wacht nu op een reactie van het bevoegd gezag. De gemeente Bunschoten is het bevoegd gezag voor de relevante wet- en regelgeving. De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht voert de bodemtaken namens de gemeente uit.

Overige Risico's

Grondaankopen

Voor het uitvoeren van projecten is vaak grond nodig. In een aantal gevallen is de aankoop van grond de verantwoordelijkheid van anderen, zoals dienst BBL of de provincies. Indien niet tot overeenstemming wordt gekomen, bestaat het risico dat het werk vertraagt of niet geheel kan worden uitgevoerd. Bovendien kunnen juridische procedures nodig zijn om deze gronden te verkrijgen.

Verkoop pand Leusden

Na de fusie is het waterschapshuis te Leusden overbodig geworden. Door de economische malaise is verkoop van kantoorgebouwen een groot probleem.

Subsidiëring door derden

In de investeringen wordt in een aantal gevallen rekening gehouden met subsidiëring van derden. Het waterschap loopt financieel risico om de geraamde subsidies niet te ontvangen, indien niet aan alle subsidievoorwaarden kan worden voldaan.

Belastingopbrengsten

De begrote belastingeenheden zijn gebaseerd op informatie van GBLT. Mede afhankelijk van de economische situatie kunnen deze zich anders ontwikkelen.

Endogene risico's Ruimte voor de Rivier

Voor de Ruimte voor de Rivierprojecten zijn risicogelden gereserveerd ter dekking van de risico's die het waterschap loopt (endogene risico's). Het project Cortenoever-Voorsterklei is inmiddels met een positief resultaat afgesloten. Eind 2017 of begin 2018 volgt Veessen-Wapenveld.

Vennootschapsbelasting

Door de invoering van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen zijn overheids-ondernemingen vanaf 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Op basis van de huidige activiteiten en stand van zaken lijkt de financiële impact voor ons waterschap beperkt te blijven.

Energiefabrieken

De verwachte voordelen van de energiefabrieken Energie- en Grondstoffenfabriek Apeldoorn en Amersfoort vallen in 2017 lager uit. De optimalisatiefase om meer voordeel te halen lopen door in 2018.

Regeerakkoord

In het regeerakkoord is opgenomen dat vanaf 2019 de vrijstelling voor zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting vervalt. Op dit moment onderzoekt de Unie van Waterschappen wat de precieze reikwijdte van deze maatregel is. De extra kosten voor Waterschap Vallei en Veluwe bedragen maximaal € 1 miljoen per jaar (op basis van tarief 2017). In het regeerakkoord is eveneens opgenomen dat het tarief in 2019 wordt verhoogd.

Financiering

Rentevisie

Deskundigen gaan ervan uit dat de Europese Centrale Bank (ECB) het huidige opkoopprogramma in 2018 afbouwt in navolging van de Amerikaanse Centrale Bank. De verwachting is dat de ECB vervolgens de beleidsrentes verhoogt in de tweede helft van 2018. Voorgaande betekent dat de langlopende rentes in 2018 waarschijnlijk licht stijgen. De één- en driemaands-Euribor-rentes blijven nog geruime tijd negatief. In de loop van 2018 kunnen deze rentes wat minder negatief worden.

In de begroting 2018 is gerekend met een rente van 1,5% voor nieuw aan te trekken langlopende leningen en voor kortlopende leningen is 0,1% gehanteerd. De rente bij de Nederlandse Waterschapsbank bedraagt:

	sep-16	okt-17
Debet op rekening courant	0,10%	0,10%
Geldlening lineair 5 jaar	-0,13%	0,18%
Geldlening lineair 10 jaar	0,33%	0,76%
Geldlening lineair 20 jaar	0,95%	1,47%

Liquiditeitsprognose

De vermogensbehoefte in 2018 is € 32 miljoen. In 2018 benutten we de kasgeldlimiet (rood staan op de rekening courant, € 30 miljoen) zoveel mogelijk.

Het restant ad € 1,7 miljoen wordt gefinancierd met nieuwe leningen. De treasury-commissie hanteert de uitgangspunten uit het afwegingskader voor het bepalen van de looptijd van de aan te trekken leningen. Daarnaast spelen we, indien nodig, in op verwachte sterke rentestijgingen door het afsluiten van geldleningen met uitgestelde storting. De komende jaren heeft het waterschap een tekort aan liquide middelen. Eventueel (tijdelijke) overschotten worden uitgezet bij het Rijk (schatkistbankieren).

Bestaande leningenportefeuille

Onderstaande tabel geeft inzicht in de stand eind 2018 en rentegevoeligheid van de langlopende leningen. Vervroegde aflossing is niet mogelijk.

(BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

	Stand
Stand per 1 januari 2018	278,1
Reguliere aflossingen	25,8
Stand per 31 december 2018	252,3
Gemiddelde rente	2,6%

Aan medewerkers zijn hypothecaire leningen en autoleningen verstrekt voor € 2 miljoen (per 1 januari 2018). Het waterschap heeft een achtergestelde lening verstrekt aan Bio Energiecentrale Harderwijk B.V. van € 3,2 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisico's op de vaste schuld (toekomstige rentelasten zijn hoger dan begroot of hoger dan een bestuurlijk wenselijk geacht niveau) worden volgens de wet FIDO ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisiconorm bedraagt 30% van het jaarlijkse begrotingskostentotaal.

(BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

	2018	2019	2020	2021	2022
Reguliere aflossingen bestaande leningen	25,8	25,8	24,5	21,8	15,8
Reguliere aflossingen nieuwe leningen	0,0	0,1	3,2	5,5	6,2
Renterisico	25,8	25,9	27,8	27,3	22,0
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal	146,6	150,9	153,3	155,8	156,7
Percentage regeling	30%	30%	30%	30%	30%
Renterisiconorm	44,0	45,3	46,0	46,7	47,0
Ruimte onder renterisiconorm	18,2	19,4	18,2	19,4	25,1
Overschrijding renterisiconorm					

Kasgeldlimiet

Volgens de wet FIDO mag maximaal 23% van de begroting met kortlopende geldleningen of via krediet in rekening-courant worden gefinancierd. Deze kasgeldlimiet beperkt het renterisico op de korte financiering. Uit onderstaande tabel blijkt dat de kasgeldlimiet in het 2^e kwartaal tijdelijk wordt overschreden. Deze overschrijding wordt in het 3^e kwartaal opgeheven door een subsidieontvangst in juli.

(BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

	Kwartalen 2018			
	I	II	III	IV
Gemiddelde vlottende schuld	22,9	39,5	22,8	19,4
Gemiddelde vlottende middelen				
Netto vlottende schuld/middelen	22,9	39,5	22,8	19,4
Berekening kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal	146,6			
Percentage regeling	23%			
Kasgeldlimiet	33,7			
Ruimte onder kasgeldlimiet	10,9	-	10,9	14,3
Overschrijding kasgeldlimiet	-	5,8	-	-

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid (inclusief decentrale overheden). De landen die meedoen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU), hebben afspraken gemaakt over het op orde houden van de overheidsfinanciën. Eén van deze afspraken heeft betrekking op het begrotingstekort van landen, oftewel het EMU-tekort dat maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen.

Voor decentrale overheden bedroeg de EMU-ruimte in 2017 0,3% van het BBP, waarbij geen verdere onderverdeling is gemaakt. Daardoor kan geen referentiewaarde per waterschap worden vastgesteld. Voor 2018 en verder moeten met het nieuwe kabinet afspraken worden gemaakt.

Op basis van de begroting bedraagt het EMU-saldo de komende jaren:

(BEDRAGEN X € 1 MILJOEN)

		2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatiesaldo		- 4,6	- 5,4	- 1,8	- 0,9	1,0
EMU-exploitatiesaldo		- 4,6	- 5,4	- 1,8	- 0,9	1,0
Bruto-investeringsuitgaven	-	51,9	81,5	81,3	79,0	74,5
Subsidies	+	13,0	16,6	17,5	7,8	2,1
Desinvestering materiële en immateriële vaste activa	+					
Afschrijvingen	+	26,0	27,1	29,7	32,8	34,1
Invloed investeringen		- 12,9	- 37,8	- 34,2	- 38,3	- 38,3
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. de exploitatie	+	1,3	2,1	0,1	0,1	0,1
Onttrekkingen aan voorzieningen t.g.v. de exploitatie	-					
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-	0,5	0,9	2,8	2,2	0,2
Externe vermeerderingen van voorzieningen	+					
Invloed voorzieningen		0,8	1,2	- 2,7	- 2,1	- 0,1
EMU SALDO		- 16,7	- 42,0	- 38,6	- 41,3	- 37,4

Verbonden partijen

Met verbonden partijen worden rechtspersonen bedoeld waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

- Onder bestuurlijk belang verstaan we: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht;
- Met financieel belang bedoelen we dat het waterschap middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op het waterschap.

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor het algemeen bestuur. In de eerste plaats voeren de verbonden partijen vaak beleid uit, dat het waterschap in principe ook zelf kan doen. Het waterschap blijft eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dus voor het algemeen bestuur een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma's. De eigen inbreng is dan soms erg moeilijk te realiseren. Op de tweede plaats zijn er kosten gemoeid met de deelname en zijn er financiële risico's die het waterschap met de deelname kan lopen.

Unie van Waterschappen (bijdrage 2018: € 0,47 miljoen)

De Unie van Waterschappen behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen voor een goede waterstaatsverzorging binnen het waterschapsbestel. De Unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. In de ledenvergadering hebben de voorzitters van de waterschappen zitting.

STOWA (bijdrage 2018: € 0,50 miljoen)

In de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) nemen alle regionale waterbeheerders in Nederland deel. Dit zijn waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat. De STOWA doet onderzoek op het gebied van afvalwatersystemen, waterketen, watersystemen en waterwegen. De leden van het bestuur van de STOWA worden benoemd uit de in de stichting deelnemende organisaties.

Het Waterschapshuis (bijdrage 2018: € 0,82 miljoen)

Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de waterschappen op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie. Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de 'natte' sector.

De Nederlandse Waterschapsbank (bijdrage 2018: € - miljoen)

Waterschap Vallei en Veluwe beschikt over 631 aandelen A en 88 aandelen B in de Nederlandse Waterschapsbank met een nominale waarde van € 100.387. Voor 2018 wordt geen dividend verwacht vanwege aanscherping van de richtlijnen voor financiële instellingen (Basel III) met betrekking tot het Eigen Vermogen.

Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (bijdrage 2018: € 4,50 miljoen)

Het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT) verzorgt het heffen en innen van belastingen voor de waterschappen: Vallei en Veluwe, Zuiderzeeland, Drents-Overijsselse Delta, Rijn en IJssel en Vechtstromen en de gemeenten: Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Leusden, Nijkerk en Zwolle. Het bestuur van GBLT wordt gevormd door bestuurders van de deelnemende waterschappen en gemeenten.

Muskusrattenbeheer (bijdrage 2018: € 1,29 miljoen)

Waterschap Rivierenland voert vanaf 1 januari 2012 het muskusrattenbeheer uit voor de waterschappen Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Hollandse Delta en Rivierenland. De bestuurlijke samenwerkingsvorm is gebaseerd op een overeenkomst van kosten voor gemene rekening.

Aqualysis (bijdrage 2018: € 0,95 miljoen)

Het laboratorium Aqualysis zorgt ervoor dat alle genomen monsters voor het meten van de waterkwaliteit worden geanalyseerd.

Gebiedscoöperatie O-gen (bijdrage 2018: € 0,02 miljoen)

De gebiedscoöperatie heeft de taken en verantwoordelijkheden overgenomen volgens de huidige organisatiestructuur van het projectbureau Vallei en Heuvelrug.

Bio Energiecentrale Harderwijk BV

De Bio Energiecentrale Harderwijk gebruikt bestaande warmtestromen van de rwzi Harderwijk voor de (nieuwe) vergisting van mest(overschot), eigen maaisel en externe (afval)stromen. Met die vergisting produceert en verkoopt deze vennootschap digestaat (bodemverbeteraar) en gas. Hiermee levert de energiecentrale een bijdrage van 30% aan onze energieneutraliteit.

Op 28 september 2016 heeft het algemeen bestuur besloten om voor 50% aandeelhouder te worden in de vennootschap. Het waterschap beschikt over 10 aandelen met een nominale waarde van € 10.000. Tevens verstrekken beide aandeelhouders elk een achtergestelde lening van maximaal € 3,2 miljoen. Voor aanvullende investeringen tijdens de exploitatieperiode van de BV verstrekken beide aandeelhouders een extra achtergestelde lening tot een maximum van € 1,3 miljoen (ter beoordeling van de directie van de BV).

Overige samenwerkingsverbanden

Daarnaast heeft het waterschap diverse samenwerkingsverbanden op het gebied van bijvoorbeeld waterketen en ICT. Omdat hiervoor geen aparte entiteiten zijn opgericht, vallen deze niet onder de verbonden partijen.

Kostentoerekening

De kosten en baten worden toegerekend aan de beleidsproducten op basis van objectieve, bedrijfseconomische criteria. Wij hanteren hierbij in hoofdlijnen de landelijke BBP systematiek, waarbij de verdeling naar de twee taken is gebaseerd op de nieuwe financieringsstructuur, zoals uitgebracht door de Unie van Waterschappen. Deze hoofdlijnen zijn:

- De kosten en baten die direct aan een afdelingsproduct kunnen worden toegerekend, worden op dit afdelingsproduct verantwoord;
- De kosten en baten die niet direct aan een afdelingsproduct kunnen worden toegerekend, worden eerst verantwoord op (hulp)kostenplaatsen en op basis van bedrijfseconomische criteria verdeeld;
- De door de medewerkers bestede uren worden aan de afdelingsproducten toegerekend op basis van de door die medewerkers geschreven uren;
- De uurtarieven zijn gebaseerd op de personeelslasten en overheadkosten (toegerekende huisvesting en facilitaire zaken, communicatie, informatisering en automatisering, organisatie en personeel, juridische zaken) en zijn bepaald door het totaal van de afdelingskosten te relateren aan de begrote productieve uren van de afdeling;
- De kosten en baten van bedrijfsvoering worden aan de verschillende producten en of afdelingen toegerekend op basis van verdeelsleutels die gebaseerd zijn op bedrijfseconomische criteria (bijvoorbeeld huisvestingskosten op basis van m² per afdeling, informatisering en automatisering op basis van fte's per afdeling, laboratoriumkosten op basis van ILOW punten, de financiële taak op basis van directe kosten);
- De netto kosten worden per beleidsproduct bij elkaar opgeteld en verdeeld over de taken van het waterschap.

Bedrijfsvoering

De inhoudelijke speerpunten voor de bedrijfsvoering in 2018 zijn:

- organisatie brede implementatie asset management;
- opzetten van het programma Digitalisering;
- verdere organisatieontwikkeling op basis van Koers 2021.

De genoemde drie onderwerpen lopen op met de uitvoering van de vier programma's in 2018. Het zwaartepunt van assetmanagement ligt in het programma Waterketen. De twee andere onderwerpen hebben het zwaartepunt in het programma Besturen en belastingen met de opdracht om in de uitvoering vraag gestuurd vanuit de organisatie te werken. De verwachting is dat het programma Digitalisering door het vraag gestuurd werken meer middelen zal vragen. Dit wordt in 2018 duidelijk.

Een bijzonder aandachtspunt voor 2018 is de in-, door- en uitstroom van personeel. Zorgvuldigheid en maatwerk is hierbij het uitgangspunt.

